Ceramica artistică din Republica Moldova. Anii 2001-2010

<https://doi.org/10.52603/arta.2021.30-1.14>

Rezumat

Ceramica artistică din Republica Moldova. Anii 2001-2010

Ceramica artistică, ca gen al artei decorative profesionale, fiind profesată activ în cea de-a doua jumătate a secolului XX de un număr nu prea mare de plasticieni din Republica Moldova, a cunoscut o evoluție ascendentă, soldându-se cu realizări originale. În studiu sunt oglindite schimbările ce s-au produs în ceramica artistică din țara noastră pe parcursul primului deceniu al secolului al XXI-lea, perioadă nestudiată până în prezent.

În baza examinării operelor din domeniul în cauză, au fost identificate mai multe aspecte de ordin tematic și artistic ce oglindesc preferințele și opțiunile plasticienilor în perioada examinată. În articol se acordă atenție sporită examinării modalităților de constituire morfologică a formei pieselor ceramice, a motivelor, a decorului, a principiilor de orchestrare sintactică a acestora în cadrul structurilor compoziționale ale seturilor ceramice, evidențiindu-se în același timp și rolul procedurilor tehnologice de operare cu materialele ceramice, influența tehnologiilor clasice și celor mixte asupra atingerii valorilor estetice și celor semantice ale operelor ceramice.

Un loc important este rezervat modului de valorificare a tradițiilor populare autohtone și modului de implementare plastică a unor repere stilistice actuale ce au jucat un rol important în atingerea nivelului semantic al operelor realizate în perioada examinată.

Cuvinte-cheie: artă decorativă, ceramică artistică, formă, morfologie, sintaxă, structură compozițională, décor, imagine, stil, mesaj.

Summary

Artistic ceramics of the Republic of Moldova in the period 2001-2010

Artistic ceramics, as a genre of professional decorative arts, being actively practiced in the second half of the twentieth century by a small number of artists in the Republic of Moldova, has seen an upward evolution, resulting in original achievements. The article examines the changes in the art of ceramics of the Republic during the first decade of the 21st century that have not been explored so far. As a result of the analysis of the art works, a number of thematic and aesthetic aspects were identified that reflect the creative goals and stylistic preferences of artists working in the considered period of time. The article examines the morphological features of the composition of the artistic shape of the ceramic artworks. Special attention is paid to the influence of technological methods of operation with ceramic materials (classical and mixed techniques) on achieving the aesthetic and semantic values of the ceramic artworks.

An important place is reserved in the study to the principles of creative processing of folk motifs and the analysis of stylistic innovations that played an important role in achieving a meaningful image of the ceramic works of the time.

Keywords: decorative art, artistic ceramics, shape, morphology, syntax, compositional structure, décor, image, style, message.

Ceramica artistică din Republica Moldova din primul deceniu al noului mileniu, poartă prin arealul tematic și cel stilistic abordat amprenta căutărilor conceptuale și celor plastice trasate pe parcursul deceniului anterior, - deceniu în care, pe de o parte, au fost continuate unele tradiții plastice atinse în deceniile anterioare, pe de alta, au fost trasate și produse schimbări importante ce au determinat constituirea unor paradigme plastice novatoare în urma cărora s-a impulsionat procesul

creativ din domeniu. Experimentele plastice întreprinse de către artiști atât în domeniul formei, cât și a tehnologiilor de producere a operelor ceramice, au influențat benefic nu numai nivelul estetic, dar și substratul semantic al operelor create în perioada în cauză. Unele dintre elaborările din această perioadă, prin originalitatea identificării din lumea reală a unor motive capabile să promoveze inedite expresii estetice, în același timp, sunt înzestrate cu profunde semnificații ce poartă în sine

conotații ale căror metafore simbolice sunt adânc împlântate în arealul valoric al existenței umane.

Schimbările creative ce s-au produs în domeniul ceramicii au fost observate la vremea respectivă de cercetătorii de artă or, are dreptate Ana Simac care vorbind despre „...expansiunea creativă a domeniului ceramicii...” menționa faptul, că operele ceramice se caracterizează prin „...originalitate și varietate în realizarea formelor volumetrice cu aluzii simbolice și elaborări abstracte, care pun în valoare armonii plastice ale formei, expresivitatea materialului și a facturii. Creația de ceramică, cu vocație sculpturală și decorativă, prezintă o mare diversitate conceptuală. Aportul expresiv al obiectelor de ceramică provoacă deseori conotații metaforice, sau ne surprind printr-un mesaj poetic, liric, alegoric” [1, p. 1].

Schimbările în cauză se atestă pregnant atât în creația plasticienilor care anterior au contribuit iminent la constituirea și dezvoltarea ceramicii artistice în Republica Moldova, cât și a artiștilor care au debutat pe parcursul ultimului deceniu al secolului XX.

Printre plasticienii din generațiile ce au practicat arta ceramicii în deceniile precedente, și-au continuat activitatea creativă din domeniu ceramiștii Vasile Vadaniuc, Nicolae Coțofan, Tamara Grecu, Anatol Silițchi, Reta Chiperi, Galina Serbin. În perioada 2001-2010 creația acestora s-a îmbogățit cu noi valențe de ordin plastic, iar mesajele promovate de operele artiștilor au devenit mai complexe încadrându-se iminent în filierele conceptuale ale vremii.

Astfel, ceramistul Vasile Vadaniuc, creează opere de o pronunțată expresie estetică și valoroasă încărcătură semantică promovată de robustețea formelor monumentale tratate plastic convențional, de șamota utilizată în calitate de material plastic din care sunt modelate piesele - părți componente ale compoziției și de texturile operate inedit de către plastician. Acestea din urmă au un pronunțat impact asociativ și contribuie substanțial asupra mesajului generat de operă. Drept exemplu poate servi una dintre compozițiile semnificative ale deceniului în cauză - *Vântul* (2009), în care plasticianul, în mod judicios găsește un echivalent plastic potrivit cunoscutului fenomen natural ce a stat la baza denumirii lucrării, înzestrând imaginea cu distinse expresii estetice de pronunțată actualitate stilistică și ample conotații semantice.

La rândul său, un alt ceramist consacrat, Nicolae Coțofan, optează ca și înainte să-și valorifice

ideile creând ulcioare, burliue, farfurii și platouri decorative modelate judicios. Prin ele, la diverse etape ale creației, el generează noi și originale mostre estetice, înzestrate cu valoroase mesaje. Estetica operelor create de Nicolae Coțofan este bazată pe cunoașterea profundă a tradițiilor ceramicii populare, tradiții pe care plasticianul le revalorifică periodic cu dibăcie, însuflându-le noi coordonate valorice în care, simbiozele organice dintre arhetipurile folclorice și paradigmele conceptuale actuale, își găsesc o amplă și valoroasă împlinire estetică și ideatică. Modul de operare sintactică cu motivele și coloritul decorului, oglindesc cu precădere originalitatea demersului plastic întreprins de către protagonist, reliefând totodată vaste conotații simbolice. Printre operele de referință din deceniul respectiv este cazul să menționăm lucrarea *Platou decorativ* (2008), în care Nicolae Coțofan își exprimă artistic explicit și concis propriile meditații filosofice asupra caracterului ciclic al existenței în univers.

Ceramista Tamara Grecu, continuă experimentele plastice cu materialele ceramice, creând noi opere de rezonanță în care, modul complex de abordare a motivelor ce formează fundamentul ideatic al compozițiilor create de aceasta, își găsește o excepțională realizare estetică. Ceramica creată de protagonistă se evidențiază notoriu în arealul artelor decorative din Republica Moldova prin particularități plastice distinse, capabile să promoveze viziuni estetice de actualitate.

Opțiunile artistice ale unui alt ceramist, Anatol Silițchii, sunt orientate, pe de o parte, spre valorificarea ca și în operele create în deceniile precedente a unor mesaje promovate de subiect. Este cazul compozițiilor figurative *Scăldatul copiilor* (2008), *Bătrânii* (2008), în care narativul este acompaniat de starea psihologică a personajelor, ultima fiind promovată prin modul de constituire morfologică a formei. Pe de altă parte, în unele lucrări ale plasticianului, se atestă o pronunțată tendință de diversificare și îmbogățire a formei antropomorfe stilizate cu expresii promovate de decor, cazul lucrărilor *Clovn cu pisici* (2008), *Clovn cu fluier* (2008), *Don Quijote* (2009), piesele *Sărbătoarea vinului*, *Bulgăroaicele*, *Cântarul*, *Moș Costache*, ce fac parte din lucrarea *Compoziție* (2007).

Creația Galinei Serbin, este și aceasta îndreptată spre valorificarea expresiilor estetice generate de antropomorf, or, în deceniul examinat, ceramista realizează o revenire accentuată la tradițiile clasice de modelare a formei figurativului. Lucra-

rea acesteia *Mască antică* (2004), pune în valoare estetica volumelor reliefate judicios, contrastele dintre compartimentele netede și cele texturate și expresiile argilei smălțuite delicat, fapt ce contribuie la atingerea unor semnificative asociații de revenire în timp la remarcabilele opere sculpturale ale antichității.

Ceramista Reta Chiperi, este ca și înaintea fidelă principiilor de structurare compozițională reliefată a formei motivelor. Platoul decorativ *Pescăruși* (2005), reprezintă continuarea „găselnițelor” plastice anterioare, exprimate prin modul strict rațional de structurare compozițională, dar, totodată, oglindește estetica expresiilor contrastante ale proeminențelor, frumusețea „grafismului” promovat de configurațiile formelor, noblețea cromatică asigurată de smalt.

Vorbind despre orientările tematice și cele artistice din perioada expusă examinării, menționăm interesul plasticienilor îndreptat spre valorificarea unor teme relevante printre care cele în care se reliefează artistic anumite concepte identitare, cele de valorificare neordinară a unor motive și fenomene ale lumii înconjurătoare, cele de interpretare plastică a unor concepte existențiale universale.

În aspect artistic, se atestă un interes major al tinerei generații îndreptat spre promovarea particularităților estetice și semantice ale materialelor și tehnologiilor ceramice. În acest context sunt semnificative operele create de către, Tatiana Vataavu, Iurie Platon, Ștefan Pavlov, Octavian Romanescu, Valeriu Vânaș, Irina Filip-Lavrentie, Iurie Cebotari, Oleg Dobrovolschi, Ion Chișcă, Svetlana Șugjda, Dorina Jereghie-Tihonciuc, Aleona Stoica, Dina Emilian, Elena Frunze, Elena Jitaru, Tatiana Palamarciuc, Tatiana Jabinschi.

Așa, ceramista Tatiana Vataavu, este preocupată de valorificarea unor arhetipuri culturale autohtone prin intermediul cărora își exprimă artistic adeziunea la valorile identitare netrecătoare. În lucrarea *Grup* (2004), ceramista readuce în vizor iconografia unor forme tradiționale cizelate plastic original de spiritul popular pe parcursul timpurilor. Operând iscusit cu polivalente coordonate volumetrice arhetipale din arhitectura rurală, artista creează o operă stilistic complexă, de pronunțată actualitate. Iconografia unor detalii ale căminului casei țărănești, fiind „replămădită” artistic, este înzestrată de către protagonistă cu noi dimensiuni valorice prin care, formele tradiționale vin să genereze o nouă și originală ambianță contextuală de reprezentare alegorică a subtililor

relații interumane. Modul de repartizare al pieselor în cadrul compoziției contribuie la constituirea unui context de raporturi spațial-ambientale prin care, formele pieselor manifestă expresiv și promovează artistic particularitățile sintactice distincte. Volumul și configurațiile complexe ale formelor acompaniate de decor, fiind racordate organic la sistemul plastic al întregii compoziții, își desfășoară pregnant valorile estetice de delicată subtilitate și căldură existențială. Însăși șamotă, - material din care este confecționată lucrarea, contribuie la completarea aurei semantice a imaginii cu distinse valori de profunzime atemporală.

În ceramica artistică materialul și tehnica de realizare a operei are o însemnătate covârșitoare în atingerea expresiilor estetice și a mesajelor generate de imagine. De regulă, elaborările plastice în materialele ceramice, chiar și fiind axate pe una și ac eeași temă, pot genera valori estetice și semantice diferite. În acest context este semnificativă lucrarea lui Iurie Platon *Veșnicie* (2008), în care ceramistul, revalorificând forme arhetipale ale artei populare, pune în valoare distinse expresii ale porțelanului. Valoarea artistică și semantică generată de imagine, este acompaniată generos de textura obținută prin linia incizată judicios în masa porțelanată. Un rol important în procesul de atingere a expresiilor estetice și a conotațiilor imaginii, l-a avut tehnologia de operare cu oxizi și săruri. Acestea, asigurând diversitate cromatică și integritate compozițională pieselor setului, au generat și un spectru vast de conotații. Operând eficient, pe de o parte, cu volumul plin și golurile ce străpung longitudinal verticalele crescânde ale pieselor, pe de alta, realizând o subtilă dinamică axială de transformare a formelor rigide în compartimente de pronunțată plasticitate și expresie texturală, artistul exprimă la un înalt nivel estetic și stilistic original, propriile viziuni asupra evoluției în timp a tradițiilor folclorice. Ca rezultat, asistăm la crearea unor arhetipuri culturale noi în care, motivele tradiționale, prin forma și semnificațiile ce se suprapun pe parcursul timpurilor, servesc în calitate de repere culturale fundamentale în procesul de creare și consolidare în mentalul colectiv a unor noi și valoroase semne iconografice ce se caracterizează prin distinse particularități estetice atinse printr-un limbaj plastic novator.

În ceramica deceniului examinat, atestăm multiple exemple originale de valorificare artistică a tradițiilor culturale străvechi, acestea fiind exersate și promovate divers de către ceramiști. Ast-

fel, Dorina Jerege-Tihonciuc în compoziția din două piese *Ecou* (2002), utilizează original imagini promovate prin expresia liniei proeminente ce trimit asociativ la tradiționalele configurații ornamentale ale ceramicii preistorice. Semnele în cauză, fiind repartizate judicios de către artistă pe plăci ceramice de formă preponderent concavă, de diverse mărimi și configurații, constituie cu acestea o structură plastică unitară cu un vast impact simbolic-informativ. Modul de inserare ritmică a plăcilor decorative în cadrul a două carcase metalice, înzestrează compoziția cu valoroase semnificații simbolice de promovare artistică în spațiu și timp a unor importante valori culturale identitare ce pun în evidență nuanțe informative austere caracteristice universului rustic. Un rol important în atingerea semnificațiilor generate de operă îl joacă șamota în calitate de material din care au fost confecționate elementele ceramice ale compoziției, modul tehnologic de ardere, cât și efectele cromatice obținute în urma utilizării eficiente a pigmentilor.

Într-un registru valoric similar se înscrie și compoziția *Ritual* (2009), realizată de Iurie Cebotari. Grație modului de sistematizare spațial-compozițională ale pieselor, a configurației stilizate a maselor formelor, a particularităților iconografice ale decorului, a asociațiilor promovate de materialul grosier din care este realizată opera, aceasta este înzestrată cu expresii grave ale căror mesaje vin să reconstituie plastic și să amintească de timpuri și epoci culturale ce au marcat evoluția civilizațiilor. În acest context este de remarcat faptul, că revenirea la expresiile grosiere ale artelor ceramice străvechi, este percepută de către artist ca procedeu stilistic de reliefare plastică a unei posibile continuități culturale identitare prin care universul cultural actual își atinge împlinirea.

Particularitățile estetice și semantice specifice unor motive arhetipale au stat și la baza lucrării create de către ceramista Aliona Stoica denumită și aceasta *Ritual* (2010). În lucrarea în cauză, plasticiana creează o imagine complexă unde esteticul și utilitarul, fiind subordonate compozițional organic, este suplimentat original cu semnificații generate de configurații specifice antropomorfului și decorului străvechi cucutenian. Este cazul de remarcat, că dimensiunea identitară este promovată de către plastician și în lucrarea *Melodia plaiului* realizată în anul 2009. Cele trei piese ale operei, prin particularitățile compoziționale de distribuție spațială, prin vastele asociații și pro-

fundele particularități semantice ale formelor pline, ale proeminențelor și ale golurilor, prin conexiunile proporționale contrastante cromatic și textural ale componentelor formei, vin să promoveze explicit distinse acorduri lirico-poetice.

Poetica promovată de coeziunile dintre particularitățile formei, estetica și mesajul generat de diversele semne incizate, texturi și proeminente, intră în zonele de interes plastic ale ceramistei Elena Frunze, care, prin lucrarea *Stâncă albastră* (2007), vine să pună în valoare și să readucă în actualitate amprente memorabile ale unor aspirații adânc împlântate în negura timpurilor.

Dimensiunea identitară și, în același timp, noile tendințe artistice din domeniul ceramicii au stat la ordinea zilei și în activitatea artistică exersată de către plasticianul Oleg Dobrovolschi, care prin abordarea consecventă a anumitor teme și-a orientat interesele plastice în arealul unor paradigme conceptual-stilistice actuale. În aspect tematic, pe parcursul anilor 2001-2010, artistul a optat spre valorificarea unor repere ideatice capabile să-i înlesnească, pe de o parte, generarea unor mesaje ce poartă în sine valențe identitare de o determinată localizare în arealul socio-cultural autohton, pe de alta, tinde să exerseze teme ce îi deschid și îi asigură variate și originale posibilități de a experimenta cu forma, culoarea, textura și tehnologia artei ceramice.

În aspect plastic-creativ, pictorul a optat preponderent spre crearea unor compoziții complexe formate din mai multe piese ceramice orchestrate artistic original. Adesea ceramistul, selectând din lumea reală anumite motive care, prin forma și locul acestora în cotidian, și, concomitent, purtând amprenta semantică a arhetipurilor populare milenare, i-au înlesnit plasticianului edificarea unor structuri plastice de expresivă modernitate.

Printre particularitățile ce îi determină alura stilistică și fațeta individuală a creației ceramistului se reliefează modul de revalorificare estetică inedită a motivului ce a stat la baza imaginii, maniera de subordonare arhitectonică a pieselor în cadrul seturilor, modul de operare cu proporțiile și dinamismul ritmic al configurației pieselor, maniera de constituire morfologico-structurală a formei fiecărei piese în parte și a subordonării acestora în cadrul structurii compoziționale a operei în întregime. Opțiunile tematice și cele plastice spre care a tins Oleg Dobrovolschi în perioada examinată și-au găsit o împlinire originală într-un șir de lucrări printre care *Felinar* (2002),

Nuferi (2004), *Geometrie* (2004), *Codrii* (2005), *Vase decorative* (2005), *Sărutul* (2006), *Timpul* (2006), *Ochi de nor* (2006), *Desfrunzire* (2007), *Curcubeul* (2007), *Cascade* (2008).

Printre operele în care Oleg Dobrovolschi abordează plastic registrul valoric identitar se înscriu câteva compoziții printre care *Cântec* (2004), *Codrii* (2005), *Porți strămoșești* (2005), *Izvoare* (2007). În aceste lucrări, plasticianul identifică motive care, prin semnificațiile pe care le poartă în cotidian, sunt percepute la nivel spiritual ca fiind esențiale pentru dăinuirea în timp a comunității. Astfel, lucrarea *Izvoare* pune în valoare fundamentală esență existențială a izvorului în calitate de sursă susținătoare de viață și în același timp, dacă e să privim la nivel metaforico-alegoric, - de sursă de perpetuare și regenerare a tradițiilor culturale. Compoziția *Gânditorii* (2009), prin configurația și modul de stilizare profund geometrizată a figurativului, vine să promoveze plastic lumea generalizată a ideilor, fără a eșua spre mimetic. Un rol important în atingerea expresiilor estetice neordinare îl are modul și procedeele prin intermediul cărora artistul alternează forma plină și rigidă cu golurile, care, pe de o parte, îndeplinesc funcții morfologico-constructive, pe de alta, influențează iminent mesajul generat de operă. Însuși materialul din care este confecționată lucrarea, - șamota, influențează notoriu valorile estetice și semantice ale lucrării. În lucrarea în cauză, expresia rigidă a șamotei este acompaniată eficient de textura decorativă obținută prin imprimarea în materialul ceramic neexpus arderii a armurii unor țesături rigide, iar coloritul estetic nuanțat și semantic valoros, atins în procesul de ardere ca rezultat al operării eficiente cu sărurile, completează reușit mesajul operei.

Vorbind despre orientările tematice și cele artistice din această perioadă, menționăm nivelul avansat de operare morfologico-sintactică atestat în creația unui număr important de artiști ce au profesat arta ceramicii. Printre aceștia se regăsesc plasticienii Svetlana Șugjda, Valeriu Vânaș, Octavian Romanescu Irina Filip-Lavrente, Dina Emilian.

Astfel, ceramista Svetlana Șugjda, fiind încântată de miracolul aparențelor arhitectonice ale diferitor popoare, creează opere ceramice de vastă rezonanță asociativă și profund substrat cultural identitar atemporal. Este cazul compoziției din trei piese *Noapte orientală* (2009), în care, configurația siluetelor pieselor, interferențele

dintre plin și gol, gama coloristică, decorul, estetica promovată de șamotă, smalt și tehnica racu, coexistând organic, contribuie la edificarea unor semnificații de vastă anvergură simbolică.

Ceramistul Valeriu Vânaș, pornind de la aparențele cunoscutelor forme și motive naturale, creează compoziții ceramice de deosebit rafinament estetic, cazul compoziției *Marină* (2005). În aceasta el operează original cu contrastele expresive asigurate de componentele structurale ale celor două piese, promovând optimal contrastele tonale și cromatice, relațiile dintre forma volumetrică plină și a proeminențelor ce îndeplinesc funcții estetico-formale și, în același timp, contribuie la generarea unor expresii estetice nobile neordinare și a unor mesaje lirico-poetice încântătoare. În opera în cauză, ceramistului îi reușește pe deplin explorarea eficientă a simbiozelor dintre expresiile estetice ale formei pieselor, dintre aparențele delicate ale faianței în calitate de material, dintre interferențele tonale și texturale generate de glazura și sărurile exersate artistic judicios.

Un alt aspect conceptual și estetic este promovat de către Valeriu Vânaș în compoziția *Fără titlu* (2009) în care plasticianul atinge semnificative note dramatice. Valorile menționate sunt promovate artistic de modul de tratare iconografică a configurației formei pieselor, particularitățile cromatice, semnificațiile generate de textura fină inserată organic în masa corpurilor ceramice, textura „cicatrizantă”, obținută prin incizare forțată și, nu în ultimul rând, de materialul sticlos ce suplimentează iminent mesajul generat de operă cu acorduri asociative de rezonanță. Un alt ceramist, - Gheorghe Răileanu, în lucrările *Farfurii decorative* (2005), *Eclipsă* (2007), exersând original motive geometrice și abstracte creează imagini de vastă sonoritate semantică.

În perioada de referință mai mulți plasticieni își îndreaptă aspirațiile artistice spre valorificarea expresiilor estetice neordinare ale porțelanului în calitate de material de o noblete rară. Printre plasticienii ce au exersat reușit acest material delicat se evidențiază Irina Filip-Lavrente, care, fiind încântată de frumusețea siluetelor pieselor de șah, - temă abordată artistic inteligent de către protagonistă, - creează mai multe lucrări printre care *Compoziție din nouă elemente* (2004), *Între alb și negru* (2005), în care, expune plastic, configurațiile prototipurilor tradiționale arhicunoscute, unor metamorfoze estetice de înaltă anvergură stilistică. Piesele acestor compoziții, fiind subtil modela-

te, sunt integrate organic în compoziții rațional și riguros calculate, și, în același timp, sunt înzestrate cu vaste și ample conotații generate de formă, contraste facturale și cromatice.

Printre plasticienii în creația cărora virtuțile creative se proliferază pregnant, se înscrie și Ion Chișcă care, în lucrarea *Cană cu ceai* (2006), orchestrează inedit expresiile estetice promovate de configurațiile formei, frumusețea faianței în calitate de material plastic, conotațiile generate de interferențele proeminențelor tratate ingenios și decorul ce trimite asociativ la estetica asamblajului constructivist.

În ceramica artistică din Republica Moldova, un alt plastician, Octavian Romanescu, adesea promovează opere în care, multiple plăci porțelanate, fiind integrate estetic judicios, servesc în calitate de suport pentru crearea unor compoziții constituite din motive antropomorfe, configurațiile cărora, sunt obținute pe cale tehnologică în urma operării iscusite cu oxizii metalici, - cazul lucrării *Expansivitate* (2009). În cazul dat, albul porțelanului favorizează expresiile estetice ale tonalităților cromatice ale figurației, creând acorduri subtile de o înaltă cultură interpretativă, iar iconografia subiectelor trimite asociativ la diverse relații și colizii umane. Prelucrarea artistică a plăcilor ceramice este operată în perioada de referință și de către Elena Jitaru or, în lucrarea *Anotimpurile* (2007), pictorița creează prin intermediul interferențelor dintre smalt și pigmenți un univers dinamic de forme abstracte în care contrastele configurațiilor formelor și tonalităților cromatice ale acestora îi asigură imaginii expresii majore.

Orientările plastice ale tinerilor ceramiști în deceniul respectiv sunt destul de diverse. Așa, creația Dinei Emilian este orientată spre înzestrarea operelor ceramice cu profunde mesaje meditative, cazul lucrării *Privire interioară* (2004), în care artista își pune în evidență subtilele trăiri spirituale. Creația Marianeii Carp, cheamă spre meditații și adâncire în profunzimile spirituale ale existenței și ale destinului, cazul compoziției *Între cer și pământ* (2008). O altă ceramistă, Tatiana Palamarciuc, își îndreaptă creația spre fabulos, spre inserarea în opera ceramică a unor valori ideatice împlântate adânc în tradiții culturale de referință universală. În lucrările *Sirenă* (2008),

Pește (2010), artista promovează original simbolismul străvechi a unor iconografii pline de mister, acestea fiind acompaniate iminent de poetica lirică generată de formă, decor, maiolică, șamotă și smalt. În același timp, ceramista Tatiana Jabinski optează spre valorificarea contrastelor dintre forma rigidă și austeră de proveniență geometrică și forme maleabile, cazul compoziției *Avânt* (2010), în care, protagonista tinde să reprezinte artistic procesele germinării din neantul brut a unor aparențe formale înzestrate cu substrat asociativ vital. Tema evoluției neconținute a materiei în univers, este valorificată plastic original și de către ceramistul Ștefan Pavlov în lucrarea *Metamorfoză* (2005). Grație îmbinării originale în forma piesei a unor compartimente realizate în porțelan și în șamotă, opera în cauză, în mod pronunțat reliefează estetic transformările inerente specifice proceselor naturale. În cazul dat, mesajul asociativ al operei, este susținut atât de iconografia dinamică a configurației formei, cât și cea a contrastelor texturale obținute tehnologic în procesul de ardere. Aspectul tehnologic este predominant și în creația ceramistei Inga Edu-Tomas, or, lucrarea acesteia *Domnișoara* (2005), este un exemplu elocvent de promovare a coeziunilor armonice dintre configurația formei, gama cromatică și textura expresivă atinsă prin procedeele tehnologice de ardere a șamotei.

În urma examinării evoluției ceramicii artistice din Republica Moldova din primul deceniu al secolului al XXI-lea, se constată faptul, că odată cu consolidarea paradigmatelor estetice trasate de către plasticienii în deceniul precedent, s-au produs importante metamorfoze de ordin conceptual, estetic și tehnologic, acestea fiind susținute în aceeași măsură atât de plasticienii consacrați, cât și de tânăra generație. Intensa practică artistică ce s-a desfășurat în perioada de referință, a contribuit iminent la aprofundarea și amplificarea arealului estetic și semantic al operelor ceramice, creând un suport important care își va găsi o continuare remarcabilă în următorul deceniu.

Bibliografie:

Simac A. Bienala de Artă Decorativă, Chișinău 2009-2010. Tradiții și inovații. În: Bienala Internațională de Artă Decorativă, Chișinău, 2010, tipar: „Iunie Prim” S.R.L.